

FUNDAMENTELE CONSTITUȚIONALE ALE DOMENIULUI ORDINII ȘI SECURITĂȚII PUBLICE¹

THE CONSTITUTIONAL FOUNDATIONS OF THE FIELD OF PUBLIC ORDER AND SECURITY

CZU: 351.75:342.4

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7870147>

Ianuș ERHAN²

ABSTRACT. *Public order includes all social relations conditioned by society's needs and which correspond to general interests, regulated by social norms, in order to ensure the inviolability of the person, honor, dignity and other values protected by law.*

What is related to national public order is established by the state itself, which is sovereign as regards the regulation of social relations on its territory between citizens, between citizens and its authorities, between its authorities.

At the level of national legislation, in most European countries, the constitutional act specifies that the exercise of rights and freedoms must not harm public order, the public interest or good morals.

Ensuring public order is a social necessity, carried out through specific activities of special bodies – public order forces, which represent authorities holding powers and attributions in matters of public order and who, by law, are given tasks in the exercise of the state's police right.

Thus, public order is the notion, the term, the generalized state that is guaranteed, first of all, by the constitutional norms. In this sense, based on the fact that the Constitution is the fundamental law of the country, all the legal construction that determines the field of public order and security must be consistent with its provisions.

Keywords: *Constitution, state, public order, police, human rights and freedoms.*

După cum consideră Ion Muraru și Simina Tănăsescu „societatea umană determină sensurile și scopurile celorlalte categorii, numite deseori generos, dar și înșelător bine comun sau fericire. Ea este punct de plecare, dar și de revenire pentru toate construcțiile sociale, politice și morale”, totodată „o societate umană poate să existe, să se dezvolte și să se impună, numai în structuri organizate, iar structura care s-a impus, a rezistat și rezistă, fiind practic de neabandonat este statul” [1, p. 12].

Aceiași autori citându-l pe Hans Kelsen sunt de părerea că „statul poate fi caracterizat ca: a) ordine de conduită a oamenilor, o ordine juridică de constrân-

---

¹ Articolul a fost elaborat în contextul Proiectului Instituțional „Modernizarea mecanismelor de guvernare axate pe protecția drepturilor omului” în cadrul Laboratorului de Cercetare Științifică „Drept Public Comparat și e-Guvernare”, Facultatea de Drept, Universitatea de Stat din Moldova (cifrul proiectului - 20.80009.1606.15)

² Ianuș ERHAN, doctor în drept, conferențiar universitar, cercetător științific superior în cadrul LCS „Drept public comparat și e-guvernare” al Institutului de Cercetare și Inovare al Universității de Stat din Moldova, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4110-8133>, e-mail: ianuserhan@yahoo.com

gere, b) putere de comandă; c) voință distinctă de voința indivizilor, fiind mai mult decât suma voințelor individuale, ea situându-se deasupra lor.” Din această caracteristică, strict juridic (sau într-un sens restrâns) statul este un ansamblu sistematic de organe de stat (autorități), el cuprinde parlamente, guverne și alte autorități executive, organe judecătorești, armată, poliție și închisori [1, p. 13].

Din analiza diferitor idei doctrinare, determinăm că „securitatea statului și a tuturor cetățenilor săi, siguranța persoanei, ordinea și liniștea publică, reprezintă valori sociale primordiale ce stau la baza existenței, organizării și funcționării oricărui stat de drept în cadrul căruia reglementarea multiaspectuală a relațiilor sociale, disciplină, ordine de drept reprezintă cerințe firești ale democrației” [2, p. 404].

Una din stările pe care statul este obligat să o asigure este cea de securitate publică, care poate fi atinsă, în mare parte prin stabilirea și ocrotirea ordinii publice cât și ordinii de drept.

Astfel, ordinea publică asociată cu „ordine politică, economică și socială dintr-un stat, care se asigură printr-un ansamblu de norme și măsuri deosebite de la o orânduire socială la alta și se traduce prin funcționarea normală a aparatului de stat, menținerea liniștii cetățenilor și a respectării drepturilor acestora [3, p. 726].

La rândul său, orice societate liberă, „trebuie să garanteze tuturor cetățenilor starea de ordine, starea de liniște și siguranță, necesară fiecărui individ. Astfel, acest termen evocă ideea de dispoziție sau de succesiune regulată, cu caracter spațial, temporal, logic, moral și estetic, iar în asociere cu alți termeni a dobândit și o semnificație juridică, vorbindu-se despre noțiuni ca: ordine constituțională, ordine de drept, ordine publică, etc.” [4, p. 243].

De cele mai multe ori conceptele de „ordine publică” și „securitate publică” (în literatura de specialitate din România este utilizat termenul „siguranță publică”) sunt folosite împreună fiind strâns interconectate și interdependente. Esența acestei relații – ambele sunt menite să stabilească o ordine socială adecvată care să satisfacă nevoile cetățenilor și ale societății, iar încălcarea normelor va atrage răspunderea subiecților, cât și intervenția statului.

Ordinea și siguranța publică, ca și concept, este utilizat practic în completarea noțiunilor generice de “ordine publică” și de “siguranță publică”. În acest context, este de menționat că unii autori consideră “siguranța publică”, ca fiind un bun al dreptului, iar “ordinea publică”, ca fiind un bun “sui generis”, care constituie o categorie intermediară, între drept și morală, un bun a cărui violare poate avea totuși repercusiuni și mai grave, decât acelea ale unui principiu pur etic. În consecință, în considerarea celor exprimate, apreciem că „ordinea și siguranța publică” constituie cel mai important complex de „bunuri publice”, pe care statul, cu autoritatea sa administrativă, trebuie să le protejeze prin activitatea instituțiilor de ordine și siguranță publică, pentru a consolida durabilă a statului de

drept. Ca urmare, statul, ca forma cea mai înaltă de organizare a societății, pentru a-și îndeplini menirea sa, de asigurare a protecției persoanelor, de armonizare a nevoilor individuale și colective în societate, de asigurare a conviețuirii sociale, „trebuie să fie călăuzit de politica ordinii și autorității” [5, p. 116].

Din punctul de vedere al dreptului constituțional, ordinea publică reprezintă ansamblul regulilor care asigură siguranța societății și a căror încălcare nu antrenează decât ilegalitatea parțială a unui act sau a unui fapt juridic [6, p. 85].

Noțiunea de ordine publică a fost statuată cu mult timp în urmă încă de Declarația Franceză a drepturilor omului și cetățeanului din 1789 care cu referință la libertatea conștiinței și convingerilor prevedea că „nimeni nu urma să fie persecutat pentru convingerile sale, nici chiar pentru cele religioase, dacă prin exprimarea lor nu se încălca *ordinea publică* prevăzută de lege” (art. 10) [7].

Ulterior definind poliția „Code de delites et des peines” din 1795 determina că aceasta „este instituită pentru a menține ordinea publică, libertatea, proprietatea și siguranța individuală” [8, p. 14].

După părerea profesorului Victor Guțuleac „ordinea publică” este definită ca stare de „legalitate, de echilibru și pace socială, prin care se asigură liniștea publică, securitatea persoanei, a colectivităților și a bunurilor, sănătatea și morala publică, care permite exercitarea drepturilor și libertăților constituționale, precum și funcționarea structurilor specifice statului de drept” [9, p. 26].

După părerea autorilor Gheorghe Costachi și Irina Iacub, „în statul de drept securitatea persoanei se bazează în principal pe ordinea de drept și ordinea publică pe care autoritățile statului sunt obligate să le asigure” [10, p. 77], iar la rândul său „ordinea publică implică măsuri de menținere, asigurare și restabilire a ordinii menite să asigure restabilirea echilibrului social, atunci când regulile de conduită au fost încălcate” [11, p. 80-81].

Ce ține de ordinea publică națională o stabilește statul însuși, suveran cât privește reglementarea relațiilor sociale de pe teritoriul său între cetățeni, între cetățeni și organele sale, între organele sale. Astfel că, discutăm despre ordinea publică referindu-ne la activitatea normată a componentelor statului între ele (ordinea constituțională), a acestora în raport cu cetățenii (ordinea administrativă), la apărarea și menținerea ordinii publice (dreptul penal), la ocrotirea proprietății publice și private (ordinea privată și publică), a drepturilor fundamentale ale cetățeanului. Se prezumă că statul organizează, apără și promovează ordinea sa publică exercitându-și funcțiile ca entitate suverană [12, p. 1058].

La rândul său, Constituția este garantul libertății societății civile, expresia căreia este o anumită măsură de haos pozitiv, de neordonare în economie (piața), politică (democrația), viața personală (libertatea). Ea este nu atât ordinatorul vieții civile, cât garantul împotriva organizării și reglementării ei excesive [13, p. 43].

Cetățenii statelor care dispun de constituții democratice își formează atitudinile față de constituționalismul național, bazându-se pe gradul în care acest

sistem de guvernare promovează valori sociale incontestabile, printre care libertatea, ordinea, domnia legii, reprezentativitatea, responsabilitatea guvernanților, etc. Altfel spus, cetățenii doresc ca guvernanții desemnați în ordinea stabilită de constituția în vigoare să conducă democratic, în strictă conformitate cu constituția și legile în vigoare [13, p. 46].

Potrivit art. 1 alin. (3) al Constituției Republicii Moldova „Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate” [14].

La fel, Constituția Republicii Moldova stipulează că suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție [15, p. 23].

În opinia Curții Constituționale, funcționarea statului de drept implică instituirea unui climat de ordine, în care recunoașterea și valorificarea drepturilor unui individ nu pot fi concepute în mod absolut și discreționar, ci numai în corelație cu respectarea drepturilor celorlalți și ale colectivității în ansamblu [16].

În acest sens, asigurarea legalității și ordinii în stat constituie funcții prioritare ale unui stat de drept, conform cărora trebuie să se ordoneze activitatea tuturor organelor de stat, obștești și a cetățenilor Republicii Moldova, în particular [17, p. 7].

Un loc deosebit în reglementarea de drept a ordinii publice îl ocupă normele constituționale care consfințesc libertatea individuală și siguranța persoanei, inviolabilitatea domiciliului, garantarea dreptului la viață și la integritatea fizică și psihică a cetățenilor, secretul corespondenței și altele [18, p. 20].

De exemplu, conform art. 15 din Constituția Republicii Moldova, cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin legea supremă și prin alte legi. Această normă constituțională orientează activitatea autorităților statului spre asigurarea protecției și respectării drepturilor fiecărei persoane. Cetățeanul, de asemenea, dispune de pârghii constituționale orientate spre a-i asigura un comportament activ în raport cu autoritățile publice [19, p. 104].

Constituția Republicii Moldova nu definește noțiunea de „securitate publică”, dar operează cu termenul de „*ordine publică*” în câteva contexte, și anume, atunci când se face referință la atribuțiile Președintelui țării în domeniul apărării (art. 87) este prevăzut că „Președintele Republicii Moldova poate lua și alte măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice, în limitele și în condițiile legii” sau în contextul art. 54 ce se referă la restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți ale persoanei, fiind determinat că, exercițiul acestora „nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, *ordinii publice*, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane [...]” [14].

Prin urmare, ordinea publică cuprinde totalitatea relațiilor sociale condiționate de necesitățile societății și care corespunde intereselor generale, reglementate de normele sociale, în scopul asigurării inviolabilității persoanei, onoarei, demnității și altor valori ocrotite de lege.

Realizarea ordinii publice este condiționată în mod nemijlocit de necesitatea sporirii responsabilității și disciplinei în societatea noastră [18, p. 21].

Totodată, ordinea publică nu înseamnă nici pe departe doar ordinea constituțională, legi, ordonanțe, forțe și mijloace care să le impună și să le gestioneze, care să supravegheze, să monitorizeze, să asigure dominanța puterii, perpetuarea netulburată a sistemului și oprirea procesului în parametrii convenabili celor care conduc și gestionează, care să asigure, cu alte cuvinte, liniștea publică. Scopul ordinii publice nu este asigurarea liniștii publice, ci a condițiilor care să crească eficiența angajamentului public, a efortului public, precum și responsabilitatea factorilor de decizie și a fiecărui om în parte față de calitatea condiției umane. Ordinea publică este o construcție dinamică, după o arhitectură complicată, la care participă, deopotrivă, toate componentele sistemului și procesului, și nu doar cei ce-și asumă sau cred că li se cuvine privilegiul și condiția benefică și orgolioasă a conducerii altora [20, p. 13].

În urma prezentării acestor idei și concepte referitoare la ordinea publică, luând în calcul și terminologia consacrată de Constituție, prin ordine publică se înțelege „starea de legalitate, de echilibru și pace socială prin care se asigură liniștea publică, siguranța persoanei, a colectivităților și a bunurilor, sănătatea și morala publică a cărei menținere, potrivit principiilor și normelor statornicite prin Constituție se realizează prin măsuri de constrângere specifice poliției” [21, p. 3].

O noțiune strâns legată de acest aspect este „legalitatea” reieșind din faptul că „ordinea publică este interpretată și ca stare de legalitate, de echilibru și pace socială, prin care se asigură liniștea publică, securitatea persoanei, a colectivităților și a bunurilor, sănătatea și morala publică, care permite exercitarea drepturilor și libertăților constituționale, precum și funcționarea structurilor specifice statului de drept” [22, p. 33].

Legalitatea definită în complexitate „ca principiu, și ca metodă, și ca regim politic” înseamnă respectarea riguroasă și necondiționată a legii (în sens larg și Constituția) de către toți subiecții de drept [23, p. 96].

La fel, legalitatea este un principiu al vieții sociale și de stat care constă „în îndeplinirea exactă, neabătută și uniformă a normelor juridice de către toți participanții la relațiile sociale (subiecții de drept)” [24, p. 26].

Conceptul de legalitate într-un stat de drept desemnează respectarea întocmai a Constituției, legilor, a celorlalte acte normative, a drepturilor și libertăților fundamentale de către organele statului, de organismele sociale, în general, precum și de către cetățeni. Subiectele legalității sunt persoanele fizice, în mod in-

dividual, precum și subiectele de drept colectiv (organe de stat, alte organisme sociale) care trebuie să aibă o conduită conformă cu prevederile legale [25, p. 399-400].

Referitor la importanța ordinii de drept și ordinii publice pentru individ, cetățean, e de necontestat faptul că acestea servesc ca mijloace de protecție a drepturilor, libertăților și intereselor legale. Ele asigură securitatea și protecția omului, atât față de arbitrariul statului și a organelor acestuia, cât și față de acțiunile ilegale ale altor persoane. De starea ordinii de drept și a ordinii publice depinde nivelul libertății omului, caracterul real al drepturilor și libertăților, nivelul și realitatea democrației, precum și siguranța și liniștea publică [10, p. 184].

În Republica Moldova, ordinea publică este parte componentă a ordinii de drept, reprezentând proiecția acesteia în plan politico-economic și social, având, la rândul ei, trei componente: menținerea, asigurarea și restabilirea, care presupun măsuri și acțiuni prin care se realizează un cadru adecvat pentru manifestarea democrației constituționale în baza prevederilor înscrise în Constituția Republicii Moldova, ca lege fundamentală a statului nostru, și în întreaga legislație în vigoare. Cele trei componente au elemente organizaționale, de reglementare sau care țin de modul de acțiune atât comune, cât și specifice [22, p. 33].

De altfel, problema protecției constituționale a omului, vieții și securității acestuia, inclusiv a proprietății sale, de diferite atentate criminale, a avut întotdeauna un caracter constant și fundamental [26, p. 84].

Totodată, un alt articol, și anume 55 Exerțarea drepturilor și a libertăților determină că „Orice persoană își exercită drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora” [14].

Astfel, condiționarea exercitării drepturilor și libertăților constituționale este fixată de Constituție pe două dimensiuni: buna-credință și respectul drepturilor altuia. Buna-credință presupune o condiționare internă a drepturilor și libertăților constituționale. De fapt, buna-credință este o instituție tradițională a dreptului civil, care obligă persoanele participante la raporturile juridice să-și exercite drepturile și obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință ridicată la rang de principiu constituțional implică dimensiuni teoretice și practice, cu toate consecințele acesteia, mai cu seamă pentru dreptul public. Cu referire la respectul drepturilor altora, aceasta reprezintă mai degrabă o condiționare externă, întrucât se are în vedere evitarea unei exercitări abuzive a propriilor drepturi și libertăți, prin care se încalcă drepturile sau libertățile altora. De fapt, norma constituțională pune în valoare un principiu istoric, conform căruia libertatea unui cetățean încetează acolo unde începe libertatea altui cetățean [27, p. 223-224].

La nivelul legislației naționale, în majoritatea țărilor europene, în actul constituțional se face precizarea că exercitarea drepturilor și libertăților nu trebuie să lezeze ordinea publică, interesul public sau bunele moravuri. Astfel, din

analiza textelor constituționale, se poate constata preocuparea legiuitorului pentru păstrarea „ordinii publice” [28, p. 74].

Republica Moldova nu este o excepție în acest sens, iar după părerea autorului Igor Bantuș „temeiurile restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului pot fi definite ca circumstanțe condiționate de conceptul libertății individuale și consacrate în Constituția Republicii Moldova și legislația națională. Aceste circumstanțe amenință valorile protejate constituțional și determină limitele realizării drepturilor și libertăților fundamentale, asigură echilibrul necesar între interesele omului, societății și statului” [29, p. 174].

În sensul dat, Constituția Republicii Moldova în articolul 54 expres prevede că „Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele *securității naționale*, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, *ordinii publice*, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății” [14].

Legiuitorul instituie o listă exhaustivă de domenii și condiții în care această restrângere poate interveni [30, p. 109], iar după logică prevederilor date domeniile vizate sunt de importanță majoră pentru stat și societate și constituie valori și, în special, stări de care beneficiază toate persoanele.

După cum consideră Nicolae Osmochescu „restrângerea se impune pentru apărarea ordinii publice, adică a regulilor ce asigură siguranța societății, a căror încălcare nu antrenează decât ilegalitatea parțială a unui act sau a unui fapt juridic. În sens mai larg, ordinea publică este un ansamblu de dispoziții prin care se asigură liniștea publică, armonia socială, respectul față de lege și față de deciziile legitime ale autorităților publice” [27, p. 219].

Totodată, prevederile indicate nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24 din Constituție. Astfel, **art. 20 statuează accesul liber la justiție prin care** „orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.”

Articolul 21 este cel ce stabilește prezumția nevinovăției, iar art. 22 prevede neretroactivitatea legii, în sensul că „Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 determină dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, iar art. 24 declară dreptul la viață și la integritate fizică și

psihică, statul având obligația să garantează fiecărui om acest drept, precum și condiția că, nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante [14].

După cum vedem, lista drepturilor care nu pot fi restrânse poartă un caracter exclusiv, respectiv nu se admite restrângerea acestora sub nici un pretext, iar determinarea lor de către legiuitor este de importanță majoră, fiind prestabilite garanțiile de care beneficiază persoanele cât și limitele de acțiune ale autorităților statului.

Astfel, asigurarea ordinii publice reprezintă o necesitate socială, realizată prin activități specifice de organe speciale – forțele de ordine publică, ce reprezintă autorități deținând competențe și atribuții în materie de ordine publică și cărora, prin lege și prin alte acte normative, li se conferă sarcini în exercitarea dreptului de poliție a statului. O importanță deosebită în realizarea funcției de garantare și asigurare a ordinii publice, a securității persoanei și a societății o are activitatea de dirijare a organelor menite să asigure ordinea publică [20, p. 1].

Forțele de ordine, la rândul său, reprezintă cadrul instituțional al sistemului de ordine și securitate publică, iar din analiza întreprinsă, evidențiem Poliția ca fiind autoritatea publică cu cele mai extinse și dedicate competențe în domeniul ordinii și securității publice.

Poliția într-o societate democratică condusă de principiul preeminenței dreptului, are următoarele sarcini: de a asigura menținerea liniștii publice, respectul legii și ordinii în cadrul societății; de a proteja și respecta libertățile și drepturile fundamentale ale individului care sunt consacrate, îndeosebi, de către Convenția Europeană a Drepturilor Omului; de a preveni și de a combate criminalitatea; de a depista criminalitatea; de a oferi asistență și servicii populației [31].

Această noțiune foarte amplă acoperă o serie de activități ale poliției, printre care se vor menționa siguranța și securitatea persoanelor (fizice cât și juridice) și bunurilor (private cât și publice) și aplicarea legii între Stat și particulari, și în raporturile între indivizi. Respectarea libertăților și drepturilor fundamentale ale persoanei, așa cum sunt stipulate în Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ca obiectiv al poliției, este, probabil, caracteristica cea mai semnificativă a unei poliții care se află în serviciul unei societăți patronate de drept. Acest obiectiv implică nu numai o obligație distinctă de a apăra aceste drepturi, dar și existența unor limite ale acțiunii poliției în urmărirea altor obiective [32, p. 463-464].

De exemplu, dreptul la libertate și siguranță vizează protejarea libertății fizice a persoanei împotriva oricărei arestări sau detenții arbitrare ori abuzive. Constituția Republicii Moldova garantează cetățenilor posibilitatea de a se bucura de libertate și, totodată, asigură securitatea juridică, protecția, apărarea acestora în raporturile lor cu autoritățile statului. Dreptul la inviolabilitate a persoanei reprezintă și setul de garanții de a nu fi reținut, urmărit sau pedepsit ilegal [33, p. 6].

Totodată, sub aspect comparativ, cu referință la prevederile constituționale din România deducem că „percheziția are ca efect restrângerea exercitării unor drepturi sau a unor libertăți consacrate și garantate atât în Constituția României, precum: inviolabilitatea domiciliului (art. 27), libertatea fizică sau de mișcare a persoanei (art. 23), dreptul la ocrotire a vieții intime, familiale și private (art. 26), inviolabilitatea corespondenței și a celorlalte mijloace legale de comunicare (art. 28), precum și reglementări internaționale privind apărarea drepturilor omului: art. 8 – dreptul la respectarea vieții private și de familie din CEDO, cât și în art. 53 din Constituția revizuită a României. Atunci când prevederile legale în materie sunt încălcate, autoritățile judiciare sunt obligate să intervină pentru restabilirea ordinii de drept. De asemenea, se poate deroga de la aceste norme pentru a proteja ordinea publică, drepturile și libertățile celorlalți membri ai societății” [34].

După cum deducem ordinea publică este noțiunea, termenul, starea generalizată garantată, în primul rând, prin normele constituționale. În acest sens, reieșind din faptul că, Constituția este Legea fundamentală a țării, toată construcția juridică ce determină domeniul ordinii și securității publice trebuie să reiasă și să fie conformă cu prevederile acesteia. Statuarea constituțională a prevederilor referitoare la ordinea publică, conferă acestui domeniu un caracter prioritar și plasează ordinea și securitatea publică în avanpostul intereselor statului.

În concluzie putem menționa că normele constituționale stau la baza ordinii și securității publice, determinând și asigurând constituționalitate întregului domeniu. La rândul lor, autoritățile publice responsabile, în primul rând, Poliția sunt organizate și activează conform prevederilor constituționale, având, totodată rolul de a le proteja, respecta și pune în aplicare conform competențelor.

Referințe bibliografice:

1. Muraru I., Tănăsescu S. *Drept constituțional și instituții politice*, ediția a IX-a, București: Lumina Lex, 2001.
2. Postovan O. *Statutul, locul și rolul Poliției comunitare în cadrul polițiilor de ordine publică orientate către comunitate*. În: culegerea materialelor Conferinței științifice cu participare internațională „Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice”, Chișinău, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, 2022.
3. Dicționarul explicativ al limbii române, ediția a II-a. București: Univers Enciclopedic, 1998.
4. Niță N. *Provocări ale ordinii și siguranței publice din România pentru consolidarea durabilă a statului de drept*. În: Revista „Pro Patria Lex” 01/2013, pp. 242 -252.

5. Iacob A., Drăghici C., Constantin C., Voinic C. *Drept polițienesc*. Craiova: Editura Sitech, 2008.
6. Deleanu I. *Drept constituțional și instituții politice*. Iași: Chemarea, 1992.
7. Declarația Franceză a drepturilor omului și cetățeanului, 1789.
8. Barbu V. *Introducere în dreptul polițienesc român*. Oradea: Cosmos, Societatea anonimă, 1927.
9. Guțuleac V. *Drept polițienesc*. Chișinău, 2015.
10. Costachi Gh., Iacob I. *Ordinea de drept și ordinea publică: fundamente ale securității persoanei în statul de drept*. În: Materialele Conferinței internaționale științifico-practice „Administrarea publică în domeniul asigurării ordinii de drept – una din sarcinile prioritare ale statului”, ianuarie 2020.
11. Niță N. *Managementul excelenței în instituțiile de ordine și siguranță publică*. Iași: Tehnopress, 2013.
12. Dogaru L. *Aspecte relative la ordinea publică comunitară*. În: European Integration – between Tradition and Modernity, Proceeding, 2013/1, Petru Maior University Press, pp. 1049-1057.
13. Guceac I. *Constituționalismul, democrația și libertatea – valori ale societății deschise*. În: Revista de Știință, Inovare, Cultură și Artă „Akademios”. 2009, nr. 2(13), pp. 41-47.
14. Constituția Republicii Moldova, Nr. 1 din 29.07.1994, republicată în Monitorul Oficial nr. 78 din 29.03.2016, art. 140.
15. Balmuș V., Muntean V. *Elemente de drept polițienesc*. Chișinău: Academia de Științe a Moldovei, 2006.
16. Hotărârea nr. 7 din 18.05.2013 privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern, în redacția Legilor nr. 107 și 110 din 3 mai 2013, și a Decretelor Președintelui Republicii Moldova nr. 634-VII și 635-VII din 16 mai 2013 și a Hotărârii Guvernului nr. 364 din 16 mai 2013. Monitorul Oficial al R. Moldova, nr. 122-124/13 din 07.06.2013.
17. Boeșteanu C., Cușnir V., Grati V., Dogotari I. *Drept polițienesc*, manual. Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare”, 2006.
18. Stamatin Ș., Grati V. *Activitatea administrativă a organelor afacerilor interne (partea generală)*. Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare” a MAI.
19. Munteanu A., Rusu S., Vacarciuc O. *Manualul funcționarului public în domeniul drepturilor omului*. Chișinău: Editura Arc, 2015.
20. Popescu L. Rezumatul tezei de doctor „Riscuri și amenințări la adresa ordinii și siguranței publice”. București: Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”.

21. Draghici I. Referatul tezei de doctor „Conceptul de ordine publică și reflectarea lui în legislația actuală”. București: Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, 2007.
22. Malai L., Nastas A. *Asigurarea ordinii publice și a securității civile în cadrul întrunirilor*. În: Studii naționale de securitate. 2020, nr. 1(3), pp. 29-36.
23. Arseni A. *Legalitatea și legitimitatea ordinii de drept – fundament juridico-moral al statului de drept*. În: culegerea materialelor conferinței internaționale „Administrare publică în domeniul asigurării ordinii de drept-una din sarcinile prioritare ale statului”, Chișinău: Tipografia Centrală, 2020.
24. Avornic Gh. *Tratat de teorie generală a statului și dreptului*. Vol II. Chișinău: Tipografia Centrală, 2010.
25. Costachi Gh. *Cetățeanul și puterea în statul de drept*. Monografie. Chișinău, 2019.
26. Guceac I. *Constituționalismul și statul de drept în Republica Moldova. Realități și perspective*. În: Revista de Știință, Inovare, Cultură și Artă „Akademos”. 2017, nr. 3(46), pp. 78-85.
27. Osmochescu N. și ș.a., *Constituția Republicii Moldova: Comentariu*. Chișinău: Editura Arc, 2012.
28. Marian O. *Restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale – garanție juridică a respectării statutului juridic al personalității*. În: Revista națională de drept, Nr. 10, 2014.
29. Bantuș I. *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*. În: Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice.
30. Constantinescu M., Iorgovan A., Muraru I., Tănăsescu E.S. *Constituția României revizuită. Comentarii și explicații*. București: AH Beck, 2004.
31. Recomandarea REC (2001)10 a Comitetului de miniștri către statele membre privind Codul European de etică al Poliției, adoptată de către Comitetul Miniștrilor la 19 septembrie 2001 în cadrul a celei de a 765 a reuniune a delegaților miniștrilor.
32. Dolea I., Zaharia V. *Culegere de acte internaționale în domeniul justiției penale, Volumul II, Convenții europene*. Chișinău: Cartea Juridică, 2011.
33. Vieru V., Botnarenco M. *Ghid succint “Drepturile omului în activitatea Poliției”*. Fundația Soros Moldova, Chișinău, 2020.
34. Constituția României din 31 octombrie 2003, *în vigoare de la 31 octombrie 2003*, Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 767 din 31 octombrie 2003.